

POMM 1042 Käsityön soveltava kurssi

Tehtävä 1: Toiminta koululla ja raportointi

Olin selvillä siitä, että olisi vaikeaa saada opettajaa pidemmäksi aikaa haastateltavaksi, joten pyrin haastattelemaan ja kyselemään häneltä asioita toiminnan lomassa. Täten en myöskään vienyt aikaa pois itse tunnilta vaan kysely ja huomiot luonnistuivat hyvin sahausten ja ohjeistuksen lomassa.

Ennen observointia olin lukenut hieman läpi käsityö-oppiaineen tehtäviä ja tavoitteita. Koska observeinti tapahtui yläkoulun puolella, pyrin pitämään pääfokuksen luokkien 7-9-käsityön osiossa, sivuten ja ottaen kuitenkin mukaan myös alakoulun puolen käsityön tehtävää ja tavoitteita.

Ennen ja jälkeen tunteja, pohdin kuinka tunnit toteuttavat opetussuunnitelmassa ensimmäisenä esille nousevaa: ”Kokonaisen käsityöprosessin hallinta”. Jälkikäteen lukiessa opetussuunnitelman oppiaineelle sanelemaan tehtävää, on helppoa huomata kuinka monia osioita pelkästään yhden tunnin aikana nousi esille. Oppilaat olivat saaneet innovoida sekä suunnitella itse omien mielihalujensa tai tarpeidensa kautta toteuttavat työnsä. Suunnittelun tärkeyttä oli painotettu paljon, sillä eräänkin oppilaan kertomana aikaa oli käytetty todella paljon hyvään suunnitteluun. Tämä painottaa juuri innovatiivuuutta ja suunnitteluosaamista. Syksyn alussa oli käyty läpi työturvallisuuden ja luokkaympäristön kysymyksiä. Myös käsityön monimateriaalisuus sekä erilaiset teknologiset laitteet ja välineet (työkalut, koneet) oli käyty ja opastettu läpi. Pelkästään koneiden, työkalujen tai materiaalin käytön oppiminen olivat hyvin hallussa oppilailla. Jo tämä pelkästään on todella hyvä pohja tulevaisuudelle, koulun ulkopuolisessa toiminnassa. Toiminta perustui todella paljon oppilaiden omalle innovatiivisuudelle, mielikuvitukselle, mutta sikäli esimerkiksi arvioinnissa oli puutteita tai sitä katsottiin eri näkökulmasta. Oppilaiden oman käsityöprosessin arvioimisen tai kokonaisvaltaisen käsityöprosessin hallitsemisen näkökulmasta, vertais –tai itsearvointia ei tunneilla toteutettu, eikä sitä syksyn osalta myöskään ollut. Tässä olisi siis mielestäni kehitettävää. Opetus tuki kuitenkin esimerkiksi avaruudellista hahmottamista (Opettaja antoi oppilaan miettiä miten taittaa metallia, saadakseen tietyn kulman sekä yhdistääkseen tähän toisen, eriasteisen kulman sekä pohtimaan minkä kokoinen neliskanttinen osa, mahtuu tietynkokoisen ympyrän läpi.) Koska kyseessä oli kaksi valinnasta ryhmää, sisäsyntyinen motivaatio tunneille oli paljon korkeampi kuin olisi mahdollisesti ollut ryhmässä, jossa ei ole motivoituneita oppilaita (esim. seitsemännen luokan pakollinen osuus käydä puoli vuotta sekä ”rättikässää” että myös ”teknistä työtä”). Pari oppilasta kertoi että he olivat kokeneet tutustumisen toiseen osaan käsitöitä, ei – kiinnostavaksi.

Opetussuunnitelman tavoitteita oli tuntien aikana limittäin ja toteutui käytännössä useampia, sillä yhden vaiheen valmistuessa, prosessi lähti usein alusta asti, suunnittelun kautta. Koska oppilaat olivat tutustuneet syksyn aikana sekä materiaaleihin että myös työturvallisuuteen ja välineisiin, he osasivat toimia luokassa itsenäisesti ja omatoimisen tehokkaasti. Opetussuunnitelman kohdista vain sisältöalue: Dokumentointi ja arviointi – kohta, loisti puutteellaan. Koulumaailmassa on vielä useita opettajia, jotka toimivat opettajajohtoisesti arvioiden tai summatiivisen arvioinnin näkökulmasta.

Tunneilla hyvä puoli oli, että opettaja antoi kuitenkin palautetta ja kehitysehdotuksia oppilaille heti työskentelyn lomassa. Kuten jo mainitsin aiemmin: Työturvallisuudesta ei tingitty yhtään. Mielenkiintoisena havaintona tässä oli myös se, että opettaja käytti tarvittaessa selkeää ja kuuluvaa ääntä, joka on tärkeää tilanteissa, jossa melutason takia kuuleminen voi olla vaikeaa (vaaratilanteet esim.) Kestävän kehityksen näkökulmaa olisin toivonut lisää. Syksyn aikana tätä ei oltu kovinkaan paljon käyty läpi vaikka toisaalta tämä toteutuikin hyvin materiaalivastuun ja tehokkaan materiaalin käytön myötä. Uskoisin, että muovimateriaalin kohdalla, ekologisuuteen olisi kiinnitetty enemmän huomiota.

Itseohjautuvuuden näkökulmasta tunnit täyttivät opetussuunnitelman pohjaa todella hyvin. Motivaation merkitys ja motivoituneen ryhmän toiminta näkyi tässä, sillä oppilaita ei tarvinnut patistaa töihin kuin yhden kerran, heidän jäädessään suusta kiinni. Eriyttäminen tunneilla oli toteutettu sekä hyvin mutta toisaalta siihen ei ollut joissakin tapauksissa edes tarvetta. Toisessa ryhmässä oli mukana yksi tuettu oppilas, jolla oli oma henkilökohtainen avustajansa. Oppilas opiskeli ja teki porukan mukana täysin normaalisti, avustaja auttoi häntä muutamissa kohdissa, jotka vaativat tarkempaa huomiota. Ylöspäin eriyttämisessä havaintoina nousi esille tilanne jossa nopeasti toimivat ja tekevät oppilaat joutuivat jonottamaan apua, sillä opettaja pystyi auttamaan vain yhtä – kahta kerralla. Tämä on ollut melkeinpä aina ongelmana, oppiaineessa kuin oppiaineessa että apua joutuu odottamaan. Opettajalle myös haastava ja mielenkiintoinen osa-alue kehitettäväksi, kuinka muuttaa omaa toimintaa, oppilaan, ja luokan toimintakulttuuria yleensä em. tilanteen minimoimiseksi (Tai onko se edes mahdollista ?). Arvioinnin kohdalla opetussuunnitelman tarvoitteet eivät täyttyneet täysin, sillä oppilaat eivät arvioineet toisiaan tai itsearvioineet töitään. Opettaja antoi kyllä hyvin palautetta mutta arviointi oli lopulta opettajajohtoista. Tältä osin olisi siis kehitettävää, koskien oppilaan omaa arviointia, toimintaa sekä kykyä kyseenalaistaa vallitsevaa toimintakulttuuria.

Osa 2: Toiminta koululla ja muistiinpanot

Sanotaan, että kun asioita alkaa tapahtumaan, niin ne saattavat kasaantua kaikki yhdelle kerralle. Päätin että laitan panostukseni yhteen kurssiin kerralla, sillä en suorita opintojani minkään ryhmän mukana/teen omaan tahtiin opintoja. Kandidaatin tutkielma sekä muut kurssit olivat vieneet koulun puolesta niin paljon aikaa, että katsoin tämän paremmaksi vaihtoehdoksi jotta lopputulos olisi kenties parempi eikä vain tehty hätäisesti ja ajattelematta.

Olin yhteydessä kurssin tiimoilta useampaan kouluun ja opettajaan. Koska olen itsekkin ollut töissä/harjoittelemassa kouluilla, tiesin että vastauksien saaminen voisi olla haastavaa juuri tähän aikaan vuodesta. Olin myös sopinut oman kotikuntani opettajiston kanssa siitä, että tulisin seuraamaan ja osallistumaan opetukseen. Useammasta syystä tuo ei kuitenkaan onnistunut, sillä opettaja oli tullut kipeäksi ja tunnit olivat lähinnä töiden viimeistelyä, sijaisen valvoessa toimintaa. Olin myös saanut väärää infoa, sillä ko. päivänä ei ollut toista käsitöiden ryhmää ollenkaan. Koin että olisi parempi saada myös käsitöitä opettavan tahon ajatuksia tähän mukaan. Lopulta sain opettajakontaktin kautta yhteyden Kilpisen koulun käsitöiden opettajaan, joka toivotti tervetulleeksi

paikalle seuraamaan. Tässä vaiheessa koin parhaaksi, etten osallistu tunnille muuten kuin observoimalla, toki aktiivisesti seuraten ja auttaen tarvittaessa oppilaita jos tarve tähän ilmeni.

Kilpisen yhtenäiskoulussa opiskelee n. 600 oppilasta, joista alakoulun puolella n.100. Pääsin seuraamaan tunteja ns. ”puukäsitöiden” puolelle. Omana aikamani tuosta käytettiin nimitystä ”tekninen työ” ja vanhasta ”rättikäsityöstä” käytettiin nimitystä ”käsityöt”. Termien ja nimien kohdalla olenkin pohtinut ja pohdin observoidessa, että mitä nimitystä minun tulisi oppiaineesta käyttää vai onko tällä tosiasiaa mitään suurempaa merkitystä, jos sisältö ja oppiaineen identiteetti ovat muuten selvillä? Rakkaalla lapsella on monta nimeä. Pohdin myös teknologiakasvatuksen termiä sekä keskustelin tunnin aikana sekä opettajan että oppilaiden kanssa käsitöistä yleensä. Olisi myös ollut mielenkiintoista kuulla opettajan ajatuksia siitä, miten hän näkee teknologiakasvatuksen/käsitöiden tulevaisuuden (laajemmassa merkityksessä) sekä kuinka innostaa ja saada mukaan esimerkiksi enemmän tyttöjä. Uusin opetussuunnitelma (POPS 2014) antaa käsitöiden, kuten myös muiden oppiaineiden kohdalla, suuntaa-antavia ohjeistuksia siitä, millaisia tavoitteita oppiaineella on ja mitä käsitöiden tai tuntien tulisi sisältää. Myös kurssin tehtävän kysymykset näyttävät pohjaavan opetussuunnitelman tavoitteisiin esimerkiksi: Suunnittelun, materiaalin tai työskentelyn/työturvallisuuden pohjalta. Tuntien aikana huomasin miten hienosti yhden tuplatunnin aikana, eri alueet ja sisällöt voivat käydä toteen ihan itsestään, kun oppilailla on selkä halu ja motivaatio suunnitella, toteuttaa ja tehdä.

Seurasin yhden päivän aikana neljän oppitunnin verran kahdeksannen luokan valinnaisen käsityöryhmän toimintaa. Opettaja mainitsi ohimennen, että Jyväskylässä on päätetty käsitöistä siten, että oppiainetta on vain kaksi tuntia, vaikka sitä voisi olla myös kolme. Päivän aikana oli kaksi ryhmää, joilla kummallakin oli tuplatunnit. Opettajan kanssa keskusteltaessa, muistui mieleeni monen vuoden takainen keskustelu siitä, miten oppiaineet ovat kouluihin valikoituneet ja kuinka yhteiskunta eriarvoittaa oppiaineita keskenään/ne ovat sidoksissa vallitsevaan moraaliin ja asioiden priorisointiin. Olen myös itse nähnyt kuinka käsityöt ovat antaneet suunnan ja parissa tapauksessa pelastaneet oppilaan tulevaisuuden, koska he ovat tätä kautta löytäneet lopulta sen mistä tekevät itselleen tulevaisuuden.

Itse aiheeseen palatakseni: Päivän kummassakin ryhmässä oli n. 15 oppilasta ja merkillepantava huomio oli, ettei joukossa ollut yhtään tyttöä. Tuolla hetkellä mietin Sonja Niirasen väitöskirjaa siitä, kuinka tyttöjä voisi innostaa jo aikaisessa vaiheessa teknologian/teknologiakasvatukseen pariin. Tästä olisi saanut myös varmasti hyvä keskustelun opettajan kanssa. Ensimmäisen oppilasryhmän mukana oli myös yksi tuettu oppilas, hänellä oli mukanaan henkilökohtainen avustaja. He olivat tehneet yhteistyötä jo alakoulun puolelta usean vuoden ajan. Molemmat tunnit alkoivat opettajan infolla, josta oppilaat siirtyivät saumattomasti hakemaan omia tekeillä olevia töitään sekä alkoivat hommiin. Itse tila oli hyvinkin perinteinen käsitöiden luokka, koneineen ja työvälineineen sekä ruuvipenkki-työpisteineen.

Koska tiesin, että töiden alkaessa olisi käytännössä mahdotonta saada aikaa haastatella opettajaa, kyselin aina ”hiljaisen hetken” aikana muutamia huomioita tai ajatuksia. Pyörin ja kiertelin myös luokassa ja tiloissa aktiivisesti, sekä välillä istuin sivussa tarkkaillen toimintaa ja kulttuuria.

Lähtökohta opetukselle oli hyvinkin oppilaslähtöinen. Oppilaat tekivät jokainen sellaista työtä, mitä he olivat itse halunneet lähteä tekemään. Opettajan huomio oli, ettei hän halua toteuttaa mallioppimista vaan toimintakulttuuri perustui oppilaslähtöiseen pedagogiseen toimintaan, jota opettaja tarvittaessa tukee. Jokainen oppilas teki omaa työtään, osa työskenteli puumateriaalin, toiset metallimateriaalin parissa. Kysyin muutamalta oppilaalta heidän töistään ja miten he olivat niitä lähteneet tekemään. Yksi teki jääkonetta, toinen liimapuulevy-periaatteelle perustuvaa tarjotinta ja kolmas oli hitsannut/viilasi kuntoon mopon pakoputkistoa. Töiden kirjo oli siis todella laaja.

Kyselin eräältä oppilaalta että mitä he ovat syksyn aikana tehneet. Hän kertoi että paljon aikaa oli käytetty tutustuessa työympäristöön, työkaluihin, koneisiin ja työturvallisuuteen. Töiden kohdalla oli niin, että suunnittelulla oli iso merkitys lähtiessä toteuttamaan omaa työtään. Mentaliteettina koko touhussa oli, että mihinkään ei ole kiire, sillä on parempi tehdä ajan kanssa ja hyvin kuin kiireellä ja huonosti. Tällöin saattaa olla vaikeaa korjata enää virheitä. Myös työskentelytekniikoihin oli kiinnitetty huomiota, esim. kuinka viilaat tai miten sahaat lautta. Työturvallisuutta noudatettiin luokassa täysin muutenkin, suojaruuvareilla sekä siten että esimerkiksi vanneahaa ja sirkkeliä käytti vain opettaja, mutta oppilaat seurasivat toimitusta vierestä sekä saivat mahdollisuuden käyttää osaa koneista (esim. hiomakoneet jne.) itsekin.

Työskentelyn oli tarkoitus jatkaa samaan malliin ja valmiiksi asti. Ensi vuoden tai seuraavista töistä en muistanut kysyä, mutta uskoisin että samankaltaista toimintamallia noudatetaan myös ensi vuoden puolella.

Merkillepantavaa oli, että kummassakin ryhmässä oli todella hyvä tekemisen meininki ja huumori kukki. Opettaja oli todella kannustava ja ammattitaitoinen. Tähän väliin täytyy siis sanoa, että eräällä tavalla minulla kävi tuuri, sillä ko. koulun opintovapaalla oleva vakituinen aineenopettaja, joka tuli tuuraamaan henkilöä johon olin alun perin yhteydessä (sijaistaa siis vuoden). Opettajalla oli yli kahdenkymmenen vuoden kokemus alalta ja tämä näkyi sekä lujana ammattitaitona, innovatiivisina ideoina ja tukevana toimintana. Hän myös antoi hyviä vinkkejä oppilaille sekä tarvittaessa neuvoi kädestä pitäen miten toimia.

Pääsääntöisesti suurin osa työskenteli puumateriaalin parissa, mutta myös muutamia metallityöskentelijöitä oli kummassakin ryhmässä. Muovimateriaalin työstäjiä ei tällä kertaa ollut. Pohdin, että olisiko käsitöiden tunneilla oiva tilaisuus vaikuttaa enemmän ja enemmän oppilaiden ajatuksiin kulutusyhteiskunnasta tai ilmastonmuutoksesta ja missä vaiheessa tätä olisi hyvä alkaa tekemään?

Oppimateriaalia ei tunnilla ollut, vaan oppiminen oli tapahtunut ohjeistamalla, esimerkkejä antaen sekä myös mahdollistaen oppilaiden oman kokeilun, innovatiivisuuden ja ”kokemus sekä virheet opettavat”- toimintamallin olemassaolon. Käytäntö siis ts. opetti parhaiten.

Rakenne oppitunneilla oli hyvinkin perinteinen. Aluksi käytiin läpi opettajan infoa, josta oppilaiden omaohjautuvuus ja tekeminen lähti liikkeelle, ilman eri käskyä. Yhdessä tapauksessa opettaja joutui ohjeistamaan paria oppilasta, jotka kuluttivat aikaa istuskeluun. Äänenkäytön tärkeys näkyi myös sillä koneista johtuvan melun takia, luokassa oli välillä infernaalinen meteli. Myös perinteinen ongelma ilmeni tilanteissa, jossa neljä oppilasta kukin vuorollaan odotti apua ja ohjeistusta. Tässä

onkin mielenkiintoinen tilanne, miten toimia ja olisiko oppilaan mahdollista käyttää tämä aika hyödyksi työn tai muun asian parissa, ennen kuin huomaa että on mahdollisuus kysyä ilman ”jonottamista”. Tarkoitin siis ajatusmallia, jossa löytyy aina jotain tekemistä, jos jokin asia ei etene tai tarvitsee ohjeistusta. Toki, em. kaltaisia tilanteita on todella vaikeaa saada poistumaan, mutta ajatuksena vain tuli mieleen. (Pidin itse joskus käsitöitä ollessani työharjoittelussa ja koska osasin tekniseltä puolelta homman hoitaa. Jo tuolloin mietin miten tuohon asiaan voisi vaikuttaa) Täytyy kuitenkin muistaa, ettei ihminen ole kone ja tärkeässä työssä on hyvä pitää ajatustaukoja sekä pohtia uudelleen. Opettaja myös automaattisesti laitoi oppilaat pohtimaan itse, mikäli olisi hyvä ratkaisu, sen sijaan että antaisi suoria vastauksia.

Koska jokainen teki omia töitään, oli työskentely tällä tavalla ”eriytetty”. Tilallisesti metalli ja puupuolet oli myös jaettu erilleen, omiin lohkoihinsa. Ensimmäisen ryhmän tuettu oppilas työskenteli muiden mukana täysin normaalisti.

Palautteen antaminen ja arviointi tunneilla oli jatkuvaa eli työskentelyn ohella tai jonkun vaiheen valmistuessa, opettaja antoi palautetta ja kehitysehdotuksia työhön tai kokonaisuuteen. Kysyessäni arvioinnista: Oppilaat eivät suoranaisesti arvioineet toisiaan tai arvioineet itse jatkuvasti vaan opettaja toteutti arvioinnin omakohtaisesti, summatiivisesti todistuksessa.

Oppitunnit olivat erittäin sujuva ja toimiva kokonaisuus. Pidin erityisesti siitä, että jokaisella oli vapaat kädet toteuttaa kiinnostuksenkohteitaan ja jokaiselle oli selvää, mitä tehdä ja kuinka jatkaa omia töitään. Opettajan kohdalla huomasin hänen ammattitaitonsa, sekä kyvyn motivoida huumorin sekä hyvän hengen kautta oppilaita eteenpäin. Tämä on mielestäni tärkeää, sillä osa työvaiheista kuten vaikkapa hyvä suunnittelu, tarvitsee tämänkaltaista motivoivaa lähestymiskulmaa. Myös työturvallisuudesta tinkimättömyys sekä luokkahuoneen yleissiisteys, millä on tulevaisuudenkin näkökulmasta (esim. mahdollisen työmaan siisteys tai käsitys siitä millaisessa ympäristössä toimimme), kauaskantoinen merkitys.

Kehitysehdotuksina mieleen tuli kaksi isompaa asiaa: 1. Kuinka toteuttaa arviointia laajemmassa skaalassa eli miten aktivoida sekä saada oppilaat ymmärtämään oman työn arvioinnin merkitys sekä vertaisarvioinnin tärkeys? 2. Laajempi yhteiskunnallinen ja yhteisöllinen merkitys eli vanhat sukupuolittuneet rajat käsitöiden kohdalla sekä ajatusmallit siitä että ”ompeleminen on tylsää” tai ”ei kiinnosta puuhommat”, ovat vielä voimissaan. Kuinka edustaa teknologista, kokonaisvaltaisempaa ja oppilaat yli sukupuolirajojen huomioon ottavaa kehitystä ja käsityökasvatusta?

Vanhojen yhteiskuntarakenteiden purkamiseksi, tasa-arvon, sukupuolittuneisuuden sekä ennakkoluulojen poistamiseksi, sekä oman toiminnan, toisen että myös laajempien vallitsevien arvojen ajattelemisen/ymmärtämisen, eivät ole yhden vuoden tai edes peruskoulun ajan tehtävä. Peruskoulun sekä sen käsityökasvatuksen merkitys yhtenä osana kehitystä on se, millaisena lapset ja nuoret näkevät koulun, sen oppiaineet tai laajemman yhteiskunnallisen toiminnan. Pienikin sysäys oikeaan suuntaan, yleensä jo pelkästään ajatuksen tasolla, voi vaikuttaa suuresti.

Päivän ”teknisen työn” tunteja voisi kuvailla näin: ”Toimiva kodinkone, joka on palvellut uskollisesti vuosia, mutta jota aika ajoin on pakko huoltaa tai sen tehokkuus kyseenalaistaa uusien koneiden myötä”

Tehtävä 2:

Ihminen ympäristönsä muokkaajana

Ympäristö on ihmisen elintila, johon meistä jokainen vaikuttaa omalla toiminnallaan. Ihmisen suhde luontoon ja omaan ympäristöönsä on vaihdellut aikojen saatossa ja on aina ollut oman aikansa kulttuuriin ja kontekstiin sidonnainen. Luonnon voi jakaa kahdella tavalla: Ihmisestä riippumattomaan ja ihmisen muokkaamaan luontoon. Tämän päivän maailmasta on vaikeaa löytää aluetta, johon ihminen ei olisi jo vaikutustaan yltänyt. On hyvinkin ristiriitaista, että vaikka me ihmiset olemme täysin riippuvaisia ympäristöstämme, luonnosta, pidämme tätä samaan aikaan sekä itsestäänselvyytenä, että myös tuhoamme sitä mikä meidät pitää hengissä. Ilman metsiä tai puhdasta vettä, lajimme ei selviytyisi hengissä. Yhteiskunnan modernisoituessa ja kehittyessä yhä enemmän, ihmisten siirtyessä kaupunkeihin tai laajentaessaan omaa elintilaansa, suhteemme ympäristöön ja luontoon on muuttunut. Pahimmassa tapauksessa sitä ei ole, tai emme ymmärrä enää sitä mitä kaksi sukupolvea aiemmin meistä piti itsestäänselvyytenä. Tämän päivän ympäristö –ja luontokeskustelua hallitsee ilmastonmuutoksen teema, jonka kausaalisuudesta ja mahdollisista ratkaisuista puhutaan jatkuvasti. Länsimaalaisessa luontosuhteessa, varsinkin tänä päivänä, ihminen nähdään luonnosta erillisenä tekijänä. Tämä näkyy myös siten, että määrittelemme itsemme joka suhteessa maapallon hallitsijoiksi, esimerkiksi erotuksena eläimistä. Onkin relevanttia kysyä, että vaikka mahdollisuutemme tietää, ymmärtää tai muodostaa käsitys maailmasta, ympäristöstä tai luonnosta on informaation tai mahdollisuuksien puolesta parempi kuin koskaan (media, matkustaminen, tieto/taito/kyky), olemmeko alkaneet pitämään enemmän elämästä, johon kuuluu betoniset kerrostalot ja kadut sekä toistuvat jonottaminen tai vastaavasti uusimman puhelimen tai pikamuodin ostaminen? Olivat syyt sitten mitkä tahansa ilmastonmuutoksen taustalla, on käytännössä varmaa, että jotain tulee tapahtumaan. Siksi onkin hieman erikoista, miksei Richard Bransonin usein toteama lause: ” There’s no Planet B, We have to take care of the one we have”, toteudu käytännössä, kyynisimmät sanovat jo, ettei mitään olekaan enää tehtävissä. Lapset ja nuoret ovat heränneet vastustamaan ilmastonmuutosta sekä nousseet barrikadeille. Asia on myös saanut isot mittapuut, jossa eri tekijät syyttelevät toisiansa ja levittävät tarkoituksella valheellista tietoa. Mediakriittisyys ei tee poissaoloa, kun puhutaan ihmisen suhteesta ympäristöön ja luontoon liittyvästä informaatiosta. Valitettava tosiasia on, että soutuveneessä jossa osa soutaa toiseen suuntaan, on vaikea päästä yhdessä maaliin. Onko yksi selittävä tekijä sille, että ilmasto muuttuu ja tulevaisuutemme on vaakalaudalla siinä, että suhteemme luontoon ja perimmäisiin, elämän meille mahdollistaviin tekijöihin on samaan aikaan kieroutunut tai loistaa poissaolollaan? Jokaisella ihmisellä ei ole valtaa päättää maailman isoimmista asioista, mutta mahdollisuus päättää siitä omalla kohdallaan. Sama nuori joka nousee barrikadeille vastustamaan ilmastonmuutosta, syyttämään siitä päättäviä tahoja, ei välttämättä suostu luopumaan pikamuodista tai olemaan ajamatta mopoautolla kouluun. Elämä on valintoja täynnä. Siltikään ei ole varmaa, että Suomen esimerkki ilmastopäästöjen vähentämisessä tai mallimaana, muuttaisi esimerkiksi Intian asennoitumista ilmastoomme millään tavoin. On sanottu, että maapallo parantaa itse itsensä jos ja

kun tarve tähän tulee. On myös sanottu, että meitä on täällä maapallolla aivan liikaa, eikä vauhti näytä pysähtyvän. Miten käy ihmisen? Mitä meille tapahtuu? Voimmeko oppia virheistämme ja kenties muodostaa samankaltaisen, luontoa ja ympäristöä kunnioittavan asenteen, joka esi-
isillämme on ollut? Ainoa jota voimme muuttaa, olemme me itse. Muutos alkaa meistä jokaisesta, ja se alkaa asenteemme uudelleenmuokkauksesta. Jokainen ajatuksemme tai tekomme ei voi olla askel oikeaan suuntaan, mutta voimme aina yrittää parhaamme. Täytyy myös muistaa, että emme ole yksin vaan yhteistyössä on voimaa. Siinä on myös mahdollisuus.

Oppimiskokonaisuus: Koska yhteistyössä on voimaa, myös koulun ja sen eri oppiaineiden on hyvä tehdä yhteistyötä. Koulun opetussuunnitelma on eritelty niin, että jokaiselle oppiaineelle on oma kategoriansa ja oppiainekohtaiset, spesifit ohjeistukset. Koska ihmisen elämä ei ole yhden toimen tai oppiaineen varassa, tulee myös oppiaineiden fuusioitua, ylittää rahat keskenään ja tehdä yhteistyötä. Näyttää että yksi asia tukee toista eikä sulje pois mitään vaihtoehtoa.

Tehtävä/Projekti: Koska ihmisen suhde luontoon on erilainen ja monen ympäristönä toimii kaupunki, maaseudun sijaan. Tulee oppilaiden tutustua Suomen eri alueisiin ja elinympäristöihin. Monessa kohdin ongelmana on kuitenkin resursointi joka johtuu joissakin tapauksissa, siitä ettei luontoa ole millään muotoa koulun lähellä tai vastaavasti opettajan omat resurssit tai halu eivät riitä em. asian toteuttamiseen. Koska ko. globaali ilmiö, on tähän kuitenkin mahdollista hakea esimerkiksi kaupungin tai Euroopan Unionin kautta rahoitusta niin, että puhuttaessa luonnosta tai ihmisen elämälle elintärkeistä elementeistä, olisi koululle tai oppilaille mahdollista edes yhden kerran käydä ja tutustua siihen, mikä elämämme mahdollistaa. Samalla voisi myös tutustua siihen, mitä ihminen on saanut aikaan, miten luonto ilman meitä toimii ja muodostaa täten isompi kokonaiskuva siitä, millaisessa maailmassa me ihmiset elämme. Mikäli em. ei ole mahdollista, tulee elinympäristöön tai luontoon tutustua ja toimia siellä, niillä resursseilla mitkä ovat sillä hetkellä mahdollisia.

Ohjeistus: Laajemmassa mittakaavassa voi toimia kokonaisen teemaviikon puitteissa mutta asian tärkeyden vuoksi myös ajoittaiset teemapäivät saattaisivat tukea kokonaisuutta sekä muistuttaa olemassaolollaan ihmisen suhteesta ympäristöönsä muokkaajana ja ymmärryksestä luontoa kohtaan.

Sisältö: Teemapäivän aikana opiskelu ei tapahdu pääasiassa luokassa vaan ympäristöinä toimivat ulkoilma, teemaan sopivat rakennukset (museot, luontomajat, laavut, vanhat rakennukset, luonnon muokkaamat rakennelmat jne.). Oppiaineet ja opettajat tekevät keskenään yhteistyötä ja täten myös näyttävät esimerkillään mallia siitä, mikä merkitys yhteistyöllä on.

Hyviä aineyhdistelmiä: Biologian, kuvataiteen, liikunnan, historian ja käsitöiden opettajat pystyvät muodostamaan teemapäivälle/viikolle toimivia oppiainekokonaisuuksia.

Rasti/pistetyöskentely on ideaali, varsinkin jos rastien välille ja liikkumiseen kuluu aikaa tai se tehdään motivoivasti. Esimerkki: Ihmisen historia luonnossa-teema. Oppilaat muodostavat pienryhmät, jotka suunnittelevat ja toteuttavat liikunnallisen näytelmän ihmisen ja luonnon suhteesta.

1. Millaisia ihmiset olivat kauan aikaa sitten, miten he elivät, mitä he tekivät ja söivät? Olivatko he taiteellisia tai millainen oli heidän kädentaitonsa? Oppilaat voivat maalata, piirtää tai tehdä käsin esimerkiksi oman vaatteen tai työkalun, minkä avulla he selviäisivät luonnossa.

2. Ihminen Antiikin ajalla: Minkälainen oli antiikin esimerkiksi Antiikin Kreikan ihmisen elämä? Miten hän kohteli luontoa ja millaisena hän näki elämänsä tai ympäristönsä merkityksen (Historian opettajan näkökulmaa?) Millaisia rakennuksia tuon ajan ihmiset tekivät tai millaista taidetta he tekivät (käsityö ja kuvis).

3. Ihminen teollisuuden aikakaudella: Muuttoliike kaupunkeihin ja pois maaseudulta. Alakouluikäiset lapset olivat ennen töissä esimerkiksi kivihiilikaivoksissa. Oppilaille voidaan muodostaa esimerkiksi aktiviteettirata, joka on samaan aikaan sekä haastava, että myös rankka. Näin demonstroidaan teollisen vallankumouksen aikakauden lapsen elämää, joka kaikessa yksinkertaisuudessaan ei ollut kovinkaan helppoa. Historian opettaja voi korostaa tuon ajan pääpiirteitä: Mikä oli teollinen vallankumous, miksi ja miksi esim kivihiiltä alettiin louhimaan tai ihmiset muuttivat kaupunkeihin, tehtaisiin töihin.

4. Ihminen tämän päivän maailmassa ja tulevaisuus: Oppilaat saavat vapaat kädet toteuttaa eri keinoin sen, miten ja millaisena he näkevät itsensä, muut, maailman, ympäristön, luonnon ja meidän jokaisen tulevaisuuden. Mikä heitä kiinnostaa, mitä he tietävät, keskustelua myös ilmastonmuutoksesta. Parhaimman innovatiivisuuden takaamiseksi, eri aineiden opettajien ja heidän oppiainekohtaiset pedagogiset ideat ja tapa opettaa, voivat mahdollistaa monipuolisemman kokonaisuuden päivän aiheesta, sekä pitää pakan paremmin kasassa. Tarkoitus olisi mahdollistaa oppilaille sellainen päivä, että he näkevät muutakin kuin oman elinympäristönsä, ymmärtävät sen mistä ihminen on tullut ja mihin olemme menossa. Pohtisi omaa suhdettaan luontoon sekä erilaisten motivoivien tehtävien kautta, saisi pieniä kiinnekohtia ihmisen & elinympäristön & luonnon yhteistoiminnasta.

-Antti Virkki

Ps. Olin valmistellut tehtävää jo hyvän aikaa, mutta lopulta tässä kävi perinteisesti eli tuli kiire. Opetuskokonaisuuteen en ole tyytyväinen, vaikka tämä antaakin jonkinlaista suuntaviivaa sille, miten mahdollisesti toimia. Lähteinä olin käyttänyt paljon esim verkkomateriaalia siitä, mitä ympäristö, luonto ja ihmisen suhde ympäristöön on. Näistä poimin joitakin ajatuksia, joiden uskoin tukevan kokonaisuutta. Opetussuunnitelman kohdalla, luin sekä ennen tutustumista että luonnollisesti tutustumisen jälkeen käsityön tehtävästä sekä sen tavoitteista. Uskon että siinä missä observoinnin tai ajatusten kohdalla onnistuin hyvin, käytäntö sekä mahdollinen suunnitelma opetuksesta tulisi siirtää suunnitella hyvin sekä toteuttaa sen onnistumisen takaamiseksi. Pistetyöskentelyn ja oppiaineita ylittävän toiminnan olen kokenut aikaisemmin hyödylliseksi ja toimivaksi. Tämä vaatii kuitenkin myös hyvää opetuksen järjestämistä sekä tarvittavat resurssit toimiakseen kunnolla.

Itselläni on tilanne, jossa minulla on ydinkurssin viimeinen tehtävä tekemättä (Tästä on sovittu Rissasen Timon kanssa), Kurssi on käytännössä siis tehty ja siitä puuttuu vain aihepiirityö (suunnitelma tehty, toteutus ensi vuoden alussa) Kaikki muut osat suoritettuna. Tämä kurssi tuli nyt

vain tehdä tässä syksyllä, sillä minulla on rajallinen aika suorittaa opintojani ja jokainen piste helpottaa tilannetta.

Itsearvointi:

Erityyppisten lähteiden käyttö: 4

Oppimiskokonaisuuden suunnitelman kattavuus: 2

Oman ajattelun ja lähteiden välinen vuoropuhelu: 4

Koululla tapahtuneen toiminnan kuvauksen monipuolisuus: 5

Kurssiarvosana: 4